

Slovenský historický ústav v Ríme

Lamačská cesta 8/A, 811 04 Bratislava

**Výročná správa o činnosti
Slovenského historického ústavu v Ríme
za rok 2014**

Bratislava apríl 2015

OBSAH

1. IDENTIFIKÁCIA ORGANIZÁCIE.....	3
1.1 Identifikačné údaje.....	3
2. HLAVNÉ ÚLOHY SHÚR.....	3
2.1 Vybudovanie základných štruktúr SHÚR.....	3
2.2 Vedecká rada a Rada ústavu.....	4
3. KONTRAKT ORGANIZÁCIE S ÚSTREDNÝM ORGÁNOM A JEHO PLNENIE.....	4
4. POSLANIE A ČINNOSŤ SHÚR.....	5
4.1 Výskumné projekty SHÚR.....	5
4.2 Inaugurácia SHÚR Ríme.....	8
4.3 Vydavateľská činnosť SHÚR.....	9
4.4 Vedecká spolupráca v Ríme.....	9
4.5 Knižnica a archív SHÚR.....	10
4.6 Spolupráca s MŠVVaŠ SR.....	11
5. ROZPOČET ORGANIZÁCIE.....	11
5.1 Rozpočtové opatrenia.....	11
5.2 Plnenie príjmov.....	11
5.3 Čerpanie výdavkov.....	11
6. PERSONÁLNE OTÁZKY.....	13

1.IDENTIFIKÁCIA ORGANIZÁCIE

1.1 Identifikačné údaje

Názov:	Slovenský historický ústav v Ríme
Forma hospodárenia:	rozpočtová organizácia štátu
Sídlo:	Lamačská cesta 8/A, 811 04 Bratislava
Zriadený:	zákonom č. 116/2013 Z. z. z 30. apríla 2013

Slovenský historický ústav v Ríme (ďalej SHÚR) je samostatnou rozpočtovou organizáciou štátu, ktorá je napojená finančnými vzťahmi na rozpočet Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky.

Slovenský historický ústav v Ríme bol zriadený na základe Zákona NR SR č. 116/2013 Z. z., ktorý vstúpil do platnosti 1. januára 2014. Fakticky začal fungovať k 1. marcu 2014, kedy jeho vedenie prevzala prvá riaditeľka, zvolená na návrh ministra školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky Dušana Čaploviča na ustanovujúcom zasadnutí Vedeckej rady SHÚR dňa 17. februára 2014.

2.HLAVNÉ ÚLOHY SHÚR

V súlade so zákonom č. 116/2013 Z. z. zabezpečuje SHÚR vo svojej činnosti dve hlavné úlohy: vedeckovýskumnú činnosť a prezentáciu výsledkov výskumu národnej a medzinárodnej vedeckej komunite. V rámci vedeckého výskumu sa zameriava najmä na výskum slovacík uložených v archívoch Talianskej republiky, Vatikánu, Republiky San Maríno a Zvrchovaného rádu maltézskeho rádu rytierov, v knižniciach, galériách a múzeách na území uvedených subjektov. Tento výskum vykonáva prostredníctvom výskumných spolupracovníkov, ktorých vyberá Vedecká rada SHÚR na základe podaných žiadostí a ústav vysiela na výskumné pobyty do Talianska a Vatikánu. Obsahovo sa ťažiská výskumu SHÚR sústreďujú na štyri výskumné okruhy:

1. Veľkomoravské obdobie, cyrilo-metodská misia a cyrilo-metodské dedičstvo;
2. Slováci v Uhorsku, slovenský podiel na uhorskom štáte;
3. Vývoj slovenského národného povedomia a slovenskej národno-štátnej identity;
4. Dejiny Slovenska a Slovákov v 20. storočí vo svetle vatikánskych a talianskych archívov.

Výsledky výskumov prezentuje SHÚR medzinárodnej vedeckej komunite predovšetkým vydávaním vlastného cudzojazyčného vedeckého časopisu *Slovak Studies*, vlastnej edičnej série ústavu a ilustrovaného spravodaja *Bollettino dell'Istituto StoricoSlovacco di Roma* a organizáciou prednášok a iných vedeckých podujatí v Ríme, Vatikáne resp. v Taliansku, a to samostatne alebo v spolupráci s inými historickými inštitúciami.

2.1 Vybudovanie základných štruktúr SHÚR

V krátkej dobe od faktického zriadenia SHÚR v marci 2014 do konca kalendárneho roka sa podarilo zabezpečiť všetku základnú personálnu, právnu a materiálnu infraštruktúru potrebnú na reálne fungovanie ústavu. Boli konštituované všetky orgány SHÚR (Vedecká rada, Rada ústavu, Redakčná rada *Slovak Studies*), vypracované a schválené základné dokumenty ústavu (Štatút SHÚR, Pracovný poriadok, Smernica na vysielanie výskumných spolupracovníkov na ZPC), ústavu bolo pridelené IČO,

DIČ, otvoril si účty v Štátnej pokladnici, zriadil vlastnú internetovú stránku www.shur.sk, zariadil si kanceláriu v Bratislave na Lamačskej ceste 8A v priestoroch zapožičaných Centrom vedecko-technických informácií a po dohode s Konferenciou biskupov Slovenska a rektorom Pápežského slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda v Ríme (PSÚSCM) si zriadil rímske sídlo v budove PSÚSCM na via M.D. Brun Barbantini 31, 00123 Roma. SHÚR si vybudoval aj potrebnú personálnu štruktúru: okrem riaditeľky a tajomníka na čiastkový úväzok aj dve spolupracovníčky na dohodu, ktoré spracúvajú ekonomicko-rozpočtovú a personalistickú agendu, a spolupracovníka na dohodu, ktorý zabezpečuje potrebnú agendu v Ríme.

2.2 Vedecká rada a Rada ústavu

V zmysle zákona č. 116/2013 Z. z. Vedecká rada SHÚR (ďalej iba VR) stanovuje, garantuje a kontroluje odborné a vedecké smerovanie ústavu. Vedeckú radu tvorí deväť odborníkov z odborov histórie, archeológie, práva, dejín staroveku, stredoveku, moderných a cirkevných dejín, archívniatva či knihovníctva, ktorých vymenoval ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu spomedzi kandidátov navrhnutých ministrom zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky, ministrom kultúry Slovenskej republiky, predsedom Slovenskej akadémie vied a dekanmi filozofických fakúlt so sídlom na území Slovenskej republiky.

Zloženie VR v roku 2014:

prof. PhDr. *Marta Dobrotková*, CSc. dekanka Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave, profesorka katedry histórie;

doc. PhDr. *Martin Hetényi*, PhD., riaditeľ Ústavu pre výskum kultúrneho dedičstva sv. Cyrila a Metoda pri Filozofickej fakulte Univerzity Konštantína filozofa v Nitre;

prof. PhDr. *Ján Lukačka*, CSc., profesor v odbore slovenské dejiny na katedre slovenských dejín Filozofickej fakulty UK v Bratislave, predseda Vedeckej rady SHÚR;

PhDr. *Peter Olexák*, PhD., vysokoškolský pedagóg na katedre histórie Filozofickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku;

PhDr. *Matej Ruttkay*, CSc. riaditeľ Archeologického ústavu SAV v Nitre;

doc. PhDr. *František Šimon*, CSc., vysokoškolský pedagóg v odbore klasickej filológie, Filozofická fakulta Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach;

PhDr. *Pavol Šimunič*, generálny riaditeľ sekcie kultúrneho dedičstva Ministerstva kultúry SR

Mgr. *Stanislav Vallo*, v čase vymenovania generálny riaditeľ sekcie ministra, Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, neskôr veľvyslanec SR v Bruseli;

Mgr. *Martin Zborovjan*, PhD., pracovník Slovenského národného archívu v Bratislave.

Mgr. *Martin Zborovjan*, PhD. sa v auguste 2014 z osobných dôvodov (ukončenie pracovného pomeru v SNA, odsťahovanie do Prešova) vzdal členstva vo VR. Minister školstva Juraj Draxler na jeho miesto vymenoval v januári 2015 Mgr. Lenku Pavlíkovú, riaditeľku Štátneho archívu v Bratislave.

VR sa v roku 2014 zišla trikrát:

1. 17. februára 2014 na ustanovujúcom zasadnutí, na ktorom si zvolila predsedu VR prof. PhDr. Jána Lukačku, CSc., riaditeľku ústavu prof. Dr. phil. Emíliu Hrabovec a prerokovala plán činnosti ústavu v roku 2014;
2. 22. apríla 2014, kedy prerokovala a schválila vedecké ťažiská SHÚR, text výzvy na udeľovanie výskumných podpôr a prerokovala rozpočet SHÚR na rok 2014;
3. 16. júna 2014, kedy prerokovala žiadosti o udelenie výskumných podpôr SHÚR a vybrala výskumných spolupracovníkov, ktorí mali byť vyslaní na výskum do Ríma v druhom polroku 2014.

Rada ústavu pozostáva z riaditeľky ústavu ako štatutára SHÚR, z riaditeľa Slovenského inštitútu v Ríme a napokon tajomníka SHÚR, menovaného riaditeľom.

Zloženie Rady ústavu v roku 2014:
prof. Dr. phil. Emília Hrabovec – predsedníčka
doc. Peter Dvorský – riaditeľ Slovenského inštitútu v Ríme
Mgr. Marek Púčík – tajomník SHÚR.

3. KONTRAKT ORGANIZÁCIE S ÚSTREDNÝM ORGÁNOM A JEHO PLNENIE

Slovenský historický ústav v Ríme nemal s MŠVVaŠ SR na rok 2014 uzatvorený kontrakt.

4. POSLANIE A ČINNOSŤ SHÚR

4.1 Výskumné projekty SHÚR

V rámci svojho vedeckovýskumného poslania zverejnil SHÚR v roku 2014 jednu výzvu na udelenie výskumných podpôr na historický výskum v Ríme a Vatikáne resp. na území Talianskej republiky. Na výzvu, ktorá bola publikovaná v máji 2014, si podalo žiadosti osemnásť uchádzačov. Po posúdení kvality predložených projektov a odbornej pripravenosti žiadateľov bádať vo vatikánskom a talianskom prostredí Vedecká rada na svojom zasadnutí 16. júna 2014 rozhodla udeliť výskumné podpory šiestnástim projektom z rôznych historických disciplín od archeológie cez stredoveké, novoveké a najnovšie dejiny až po dejiny umenia a slavistiku. V jeseni 2014 (od otvorenia archívov po letnej prestávke po začiatok vianočných prázdnin) nakoniec absolvovalo výskumné pobyty dovedna štrnásť vedcov. Dvaja požiadali o preloženie výskumného pobytu na rok 2015, a to Mgr. Michal Kšiňan, PhD. (téma *Milan Rastislav Štefánik vo svetle talianskych a vatikánskych archívov*), ktorý bol v jeseni na Fulbrightovom štipendiu v USA, a Mgr. Eva Kotláríková Specogna (téma *Vzdelávacia rola Accademie di San Luca v období 17. – 19. storočia a jej vplyv na vzdelávanie v architektúre v strednej Európe*), ktorá ochorela a musela byť hospitalizovaná.

Pobyty absolvovali nasledovní slovenskí vedci:

Mgr. Viera Bartková, PhD.

Výtvarná kultúra 19. storočia: Umelci zo Slovenska v Ríme – archívny výskum

Projekt, korešpondujúci svojím tematickým zameraním s výskumným ťažiskom SHÚR „Slováci v Uhorsku, slovenský podiel na uhorskom štáte“, sa sústredil na prítomnosť umelcov zo Slovenska v Ríme 19. storočia. Jeho cieľom je prebádať a spracovať časti fondov Štátneho archívu v Ríme a vatikánskych archívov, ktoré sa týkajú ciest a pobytu zahraničných umelcov v meste. Z tohto dôvodu sa zameriava na archívne fondy štátnych orgánov poverených kontrolou a reguláciou aktivít cudzincov v Ríme.

RNDr. Pavol Demeš, CSc.

Výskum niektorých aspektov cyrilo-metodského dedičstva v Ríme

V nadväznosti na doteraz vytvorenú pozoruhodnú fotografickú kolekciu autora, ktorá mapuje život a dielo solúnskych bratov Konštantína a Metoda, prezentovanú na výstavách na Slovensku na Bratislavskom hrade i v mnohých európskych krajinách a v USA, bol výskumný pobyt zacielený na štúdium príslušných archívnych materiálov v Ríme a vo Vatikáne a na konzultácie s odborníkmi na cyrilo-metodskú problematiku pre potreby pripravovanej knižnej publikácie.

PhDr. Bohumila Ferenčuhová, DrSc.

Malá dohoda medzi Francúzskom a Talianskom 1914 – 1940

Malá dohoda bola do značnej miery realizáciou slovenských zahraničnopolitických koncepcií, tak ako ich formuloval Milan Rastislav Štefánik, Štefan Osuský či Milan Hodža, a zohrávala významnú úlohu z hľadiska bezpečnosti Slovenska. V rámci 4. témy SHÚR („Dejiny Slovenska a Slovákov v 20. storočí vo svetle vatikánskych a talianskych archívov“) sa uskutočnil výskum v Historicko-diplomatickom archíve Ministerstva zahraničných vecí (Archivio Storico Diplomatico del Ministero degli Affari Esteri). Výskum umožní spracovať vzťahy Malej dohody s Talianskom, slovensko-talianske vzťahy a osvetliť francúzsko-talianske vzťahy, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili medzinárodnopolitický vývin a jeho vyústenie v roku 1940.

PhDr. Anna A. Hlaváčová, CSc.

Cestopis Choždenije vo Florenciju z perspektívy slovenských kultúrnych dejín

Cieľom rozsiahlejšie koncipovaného projektu je rekonštrukcia cestopisu Choždenije vo Florenciju na základe konfrontácie odpisov chránených v ruských archívoch s aktami Florentského koncilu, zhromaždenými vo vatikánskych archívoch. Dôraz sa kladie na časť cestopisu, ktorá opisuje chrámové predstavenia hrané počas koncilu, a teda je najstarším teatrologickým dokumentom slovanského sveta.

Mgr. Erika Maliniaková (rod. Jackuliaková)

Inštitúcia manželstva v kríze na prelom 19. a 20. storočia (Historická sonda do spoločenských pomerov)

Projekt je zameraný na doplnenie doteraz zistených poznatkov o postoji Katolíckej cirkvi k civilným manželstvám v Uhorsku z pozície Svätej stolice. Sústreďuje sa na analýzu jej postoja k zavádzaniu civilného manželstva na Slovensku na prelome 19. a 20. storočia a charakterizovanie jej záujmu, ako aj záujmu cirkevnej hierarchie vo všeobecnosti, o zachovanie sviatostného manželstva v liberalizujúcej sa spoločnosti.

doc. PhDr. Miroslav Kamenický, CSc.

Význam ženských rehoľných komunít na území Slovenska v slovenskom národnom vývoji v 17. a 18. storočí

Pre novoveké ženské rehole bola – na rozdiel od stredovekých, prevažne kontemplatívnych reholí – charakteristická rôznorodá aktivita. V 17. a 18. storočí sa uršulínky a notredamky na Slovensku zameriavali na výučbu dievčenskej mládeže, a teda na Slovensku zakladali školy nového typu. Projekt bol zameraný na výskum archívnych materiálov vo Vatikánskom tajnom archíve k ženským rehoľným spoločenstvám a ich aktivitám.

Mgr. Ivana Kvetánová, PhD.

Zobrazenie slovenských miest na freskách v Apoštolskom paláci vo Vatikáne a v Palazzo Vecchio vo Florencii

Predmetom výskumu boli zobrazenia slovenských miest na vatikánskych a florentských freskách z 2. polovice 16. storočia. Prvá časť projektu bola zameraná na revíziu mapy Uhorska, ktorá je umiestnená na treťom poschodí Rafaelovej lóže, presnejšie na západnej stene tzv. Tretej lóže Apoštolského paláca (Loggia della Cosmografia) vo Vatikáne. Dôvody výberu slovenských miest zobrazených na mape sa zisťovali podľa politického a hospodárskeho významu jednotlivých miest alebo iných faktorov, ktoré mohli výber ovplyvniť. Výskum sa tiež upriamil na preverenie dostupnosti tých mapových podkladov v Ríme v 2. polovici 16. storočia, ktoré mohli poslúžiť ako podklad na zhotovenie máp Tretej lóže. Objektom druhej časti výskumu bolo zobrazenie veduty Bratislavy v Palazzo Vecchio vo Florencii. Táto inak pomerne známa a pre návštevníkov ľahko prístupná freska, ktorá sa nachádza na prvom nádvorí paláca, je momentálne, žiaľ, v značne porušenom stave.

Mgr. Drahoslav Magdoško, PhD.

Košickí dominikáni

Mendikantské rehole predstavovali neodmysliteľnú súčasť stredovekej meštianskej spoločnosti. Takými bol aj košickí dominikáni. Takmer všetky písomnosti týkajúce sa tejto rehole, ktoré boli uchovávané v mestskom archíve Košíc, boli počas druhej svetovej vojny cielene odcudzené, až napokon skončili v centrálnom dominikánskom archíve v Ríme. Získanie ich fotokópií, nová analýza (najprv pre skúmanie košických pomerov v stredoveku) a aspoň takýto ich pomyselný „návrat“ do Košíc ako výsledok tohto projektu predstavujú východisko pre viaceré ďalšie výskumné témy.

doc. Mgr. Miloš Marek, PhD.

Monumenta Vaticana Slovaciae. Tomus III. Registra Vaticana ex actispontificum Romanorum res gestas Slovaciae illustrantia. Volumen I. AbIohanne VIII. usque ad Benedictum XII. (872 – 1342)

Cieľom výskumu boli pápežské listiny týkajúce sa Slovenska z obdobia rokov 872 (pontifikát pápeža Jána VIII.), odkedy sa zachoval prvý register pápežských búl, až 1342 (pontifikát pápeža Benedikta XII.).

PhDr. Miroslav Musil, CSc.

Archívne dokumenty vo vzťahu k Milanovi Rastislavovi Štefánikovi v talianskych a vatikánskych archívoch

Milan Rastislav Štefánik ako historická osobnosť a bohatý repertoár jeho aktivít ostávajú aj napriek desaťročiam výskumov zaujímavým predmetom bádania. Dôvodom je aj široká paleta jeho pôsobenia na viacerých kontinentoch. Významné realizácie a úspechy zaznamenal obzvlášť v Taliansku a v kontexte Vatikánu. Projekt sa preto zamerával na kompletizáciu dosiaľ získaných poznatkov k osobnosti a aktivitám Milana Rastislava Štefánika vo vatikánskych archívoch.

doc. PhDr. Vladimír Rábik, PhD.

Camera apostolica 2: Obligationes et solutiones.

Konkrétnym predmetom výskumu bola špecializovaná séria registrov pápežského komorského úradu s označením Obligationes et solutiones a príbuzných registrov s cieľom spracovať slovaciká pre prípravu osobitnej vedeckej edície v edičnej rade Monumenta Vaticana Slovaciae.

PhDr. Ján Rajtár, CSc.

Rímska fortifikačná architektúra a ikonografické pramene k markomanským vojnám

Prvým zámerom projektu bolo štúdium stavebných techník, postupov a materiálov používaných pri budovaní rímskej fortifikačnej architektúry a využitie získaných poznatkov pri vyhodnotení archeologického výskumu rímskeho kastelu v Iži. Druhým cieľom bolo štúdium autentických pamiatok a ikonografických prameňov k historickým udalostiam z obdobia markomanských vojen a ich konfrontácia s výsledkami archeologického bádania o rímskych vojenských výpravách v tomto období severne od stredného Dunaja.

Mgr. Adriana Sarközyová FMA

Výchovná koncepcia Jána Bosca v kontexte pedagogického myslenia 19. stor. v Taliansku. Jej vznik a vývin na Slovensku až po súčasnosť

Výskum zahŕňa analýzu pedagogického myslenia v druhej polovici 19. storočia v Taliansku, keď sa sformoval nový model výchovného systému Jána Bosca. Jeho výchovná koncepcia má svoju dlhoročnú tradíciu aj na Slovensku. Cieľom výskumu je spracovať dejiny saleziánskej výchovy i dejiny saleziánov a saleziánok v kontexte slovenských dejín od roku 1924 až po súčasnosť.

Mgr. Svorad Zavorský, PhD.

Quinquaginta rationes: Apológia katolicizmu od P. Martina Sentivániho-Svätojánskeho SJ

V rámci prípravy kritického vydania (s prekladom a komentárom) apológie katolicizmu od Martina Sentivániho-Svätojánskeho SJ *Quinquaginta Rationes et Motiva, Cur in tanta varietate Religionum et Confessionum Fidei, in Christianitate moderno tempore vigentium, sola Religio Romano-Catholica, sit eligenda, et omnibus aliis praeferenda* (Trnava 1702), diela, vychádzajúceho v mnohých vydaniach a prekladoch do viacerých európskych jazykov nepretržite až do polovice 19. storočia a zaraďujúceho sa medzi tie knihy, ktoré v 18. storočí získali najviac konvertitov pre katolícku cirkev, bol projekt zameraný na výskum vo Vatikánskom tajnom archíve (najmä vo fonde Albani), v Historickom archíve Spoločnosti Ježišovej, vo Vatikánskej apoštolskej knižnici a v Anglickom kolégiu.

4.2 Inaugurácia SHÚR v Ríme

SHÚR bol slávnostne inaugurovaný v Ríme 15. decembra 2014. Slávnostné podujatie, ktorým sa ústav verejne predstavil rímskej vedeckej a kultúrnej obci, sa uskutočnilo v priestoroch Veľvyslanectva Slovenskej republiky v Taliansku a zišiel sa na ňom mimoriadny počet účastníkov – vyše sto osobností vedeckého, verejného a kultúrneho života. Osobne sa ho zúčastnil predseda Národnej rady Slovenskej republiky Peter Pellegrini, poslanci Dušan Čaplovič a František Mikloško, slovenská veľvyslankyňa v Taliansku Mária Krásnohorská a veľvyslanec pri Svätej stolici Peter Sopko, z rímskej strany podujatie poctili svojou prítomnosťou kardinál Walter Brandmüller, sekretár Kongregácie pre východné cirkvi arcibiskup Cyril Vasil', úradujúci prezident Únie archeologických, historických a umenovedných ústavov v Ríme a profesor Oxfordskej univerzity Christopher Smith, rektor Pápežskej univerzity sv. Tomáša Akvinského v Ríme (Angelicum) profesor Miroslav Konštanc Adam, prezident Pápežského výboru pre historické vedy P. Bernard Ardura, početní riaditelia národných historických ústavov v Ríme, profesori a akademickí hodnostári rímskych univerzít, zástupcovia rímskych a vatikánskych archívov, magistrátu mesta Rím a zástupcovia diplomatického zboru v Talianskej republike a vo Vatikáne.

Inauguráciu otvorila riaditeľka SHÚR krátkym príchovorom o vzniku a úlohách SHÚR a dejinách slovenských historických výskumov v Ríme. Predseda NR SR Peter Pellegrini vo svojom príchovore zdôraznil potrebu národnej vedeckej inštitúcie v Ríme. Hlavným bodom inaugurácie bola 50-minútová prednáška riaditeľky ústavu prof. Dr. phil. Emílie Hrabovec na tému *La Slovacchia e la Santa Sede nel contesto della guerra fredda e dell'Ostpolitik vaticana* (Slovensko a Svätá stolica v kontexte studenej vojny a vatikánskej východnej politiky), ktorá mala širokú odozvu v rímskej odbornej verejnosti. Počas podujatia bola v mramorovej sieni veľvyslanectva vystavený výber slovenských vedeckých publikácií, ktoré vzišli z vedeckých výskumov vo vatikánskych a rímskych archívoch, a účastníkom zdarma poskytnuté výťažky ilustrovaného spravodaja *Bollettino dell'Istituto Storico Slovacco di Roma*, o ktorý bol veľký záujem. Podujatie hudobne sprevádzali v Ríme žijúce slovenské umelkyne Gabriela Ujpálová (piano) a Jana Formánková (flauta). Prominentí účastníci inaugurácie sa na záver zapísali do osobitnej Pamätnej knihy, umelecky vyhotovenej ešte v roku 1991 pre prvý Slovenský historický ústav v Ríme majstrom Galambošom. Po oficiálnej časti podujatia bolo občerstvenie a osobné stretnutie účastníkov v príjemnej atmosfére, ktoré sa pretiaholo do neskorých večerných hodín. Inaugurácia mala široký ohlas v slovenskej i talianskej tlači, SHÚR vydal pred podujatím i po ňom osobitnú tlačovú správu, riaditeľka poskytla médiám viacero rozhovorov a v deň konania inaugurácie vyšiel o diele riaditeľky prof. Emílie Hrabovec polstranový článok v prestížnom vatikánskom denníku *L'Osservatore Romano* z pera známeho talianskeho historika Gianpaola Romanata, profesora na univerzite v Padove.

4.3 Vydavateľská činnosť SHÚR

SHÚR sa podarilo prevziať od Slovenského ústavu Rím/Cleveland do svojej gescie etablovaný, od roku 1961 vo svetových jazykoch vydávaný vedecký časopis *Slovak Studies*, ktorého zväzky sa nachádzajú vo väčšine známych akademických knižníc v západnej Európe a v severnej Amerike. Bola zostavená medzinárodná Redakčná rada časopisu, zložená zo šiestich domácich a troch zahraničných odborníkov:

Prof. P. Miroslav Konštanc Adam

PhDr. Eva Frimmová, CSc.

PhDr. Oľga Gavendová, PhD.

Prof. Dr. phil. Emília Hrabovec – predsedníčka

PhDr. Rastislav Kožiak, PhD.

doc. PhDr. Vladimír Rábik, PhD.

Prof. PhDr. Daniel Škoviera, PhD.

Prof. Dr. Rita Tolomeo

Prof. Dr. Massimiliano Valente

Výkonným redaktorom časopisu *Slovak Studies* je tajomník SHÚR.

Redakčná rada sa zišla 17. júna 2014 na svojom prvom zasadnutí. Na základe uznesenia Redakčnej rady sa začali práce na príprave nasledujúceho čísla vedeckého časopisu *Slovak Studies*, aby mohlo vyjsť v polovici roku 2015. Časopis bude vychádzať v prestížnom talianskom vydavateľstve vedeckej literatúry Il Rubbettino, s ktorým bola podpísaná zmluva, zabezpečujúca nielen vydanie, ale aj medzinárodnú distribúciu časopisu.

V jeseni 2014 vydal SHÚR reprezentatívne stvárnený a bohato ilustrovaný spravodaj *Bollettino dell'Istituto Storico Slovacco di Roma*, ktorého úlohou je prezentovať nový ústav a jeho výskumné projekty rímskej verejnosti. *Bollettino* bol zaslaný všetkým národným historickým ústavom v Ríme a počas inaugurácie ústavu v Ríme poskytnutý všetkým účastníkom, ktorí oň prejavili veľký záujem, takže pred koncom podujatia boli všetky vystavené exempláre rozobrané. *Bollettino* je vystavené v predsiene Veľvyslanectva SR a Slovenského inštitútu v Ríme a poskytované záujemcom pri vhodných príležitostiach.

SHÚR pripravuje aj vlastnú edičnú sériu publikácií.

4.4 Vedecká spolupráca v Ríme

Ambíciou každého národného historického ústavu v Ríme je členstvo v prestížnej Únii archeologických, historických a kunsthistorických ústavov v Ríme (*Unione Internazionale degli Istituti di Archeologia, Storia e Storia dell'Arte in Roma*), ktorá združuje najvýznamnejšie inštitúcie z odborov archeológie, histórie a dejín umenia v Ríme. Členstvo je výberové, nového člena musí navrhnúť jeden z členov Únie a generálne zhromaždenie hlasovaním schváliť. Riaditeľka SHÚR sa v júni 2014 stretla na pracovné rokovanie s úradujúcim prezidentom Únie a riaditeľom *British School at Rome*, profesorom Christopherom Smithom. Bolo veľkým úspechom SHÚR, že ho už v prvom roku existencie, na návrh britského inštitucionálneho člena, generálne zhromaždenie Únie v novembri 2014 prijalo za svojho 36. člena. Po prvýkrát v dejinách Únie tak slovenská inštitúcia dostala príležitosť oficiálne spoluúčinkovať na pôde tohto významného vedeckého združenia, podieľať sa na jeho rozhodovaní a jeho bohatých vedeckých aktivitách a sprostredkovať výsledky slovenskej vedy medzinárodnej vedeckej komunite.

SHÚR nadviazal konkrétnu spoluprácu aj s viacerými historickými inštitúciami v Ríme, napríklad s Rakúskym historickým ústavom v Ríme (*Österreichisches Historisches Institut Rom*), s ktorým

riaditeľka SHÚR aktívne spolupracuje na spoločných projektoch, ale aj ako členka jeho Vedeckej rady, s veľmi aktívnou Maďarskou akadémiou (*Accademia d'Ungheria*), s ktorou riaditeľka spolupracuje na medzinárodnom vedeckom projekte venovanom vatikánskej východnej politike a dohodla výmenu publikácií, s Českým historickým ústavom v Ríme, s ktorým bola takisto dohodnutá vzájomná výmena publikácií, s Poľskou akadémiou v Ríme, s nemeckým historickým ústavom (*Deutsches Historisches Institut*), s prestížnym rímskym ústavom nemeckej Görresovej spoločnosti (*Römisches Institut der Görres Gesellschaft*), s historikmi na rímskych univerzitách La Sapienza, Roma Tre a Università Europea di Roma, s Pápežským výborom pre historické vedy, ktorého je riaditeľka SHÚR členkou a s ktorým pripravuje spoločný koedičný projekt, s vatikánskymi archívami, s archívom dominikánov v Ríme, s archívom Kongregácie pre východné cirkvi, s Pápežským orientálnym ústavom a ďalšími vedeckými inštitúciami. Záujem o kultúrno-vedeckú spoluprácu so SHÚR prejavil aj Magistrát mesta Rím.

Riaditeľka SHÚR sa v roku 2014 aktívne zúčastnila na troch medzinárodných vedeckých podujatiach v Ríme: 20.-22. februára 2014 na medzinárodnej konferencii „*Vatikan & ‚Rassendebatte‘ in der Zwischenkriegszeit. Stand und Perspektiven der Forschung*“ [Vatikán a ‚rasová debata‘ v medzivojnovom období. Stav a perspektívy výskumu], 26. septembra na medzinárodnej vedeckej konferencii „*Pastoral Responsibility and/or Evangelical Witness. The Vatican ‚Ostpolitik‘ during Pius XII, John XXIII and Paul VI: Historiographical Status quo and New Perspectives*“ [Pastoračná zodpovednosť a/alebo evanjeliové svedectvo. Vatikánska „východná politika“ počas pontifikátu Pia XII., Jána XXIII. a Pavla VI: Historiografický status quo a nové perspektívy] a 15. - 17. októbra 2014 na medzinárodnom sympóziu „*«Inutile Strage». I cattolici e la Santa Sede nella prima guerra mondiale*“ [«Zbytočný masaker». Katolíci a Svätá stolica počas prvej svetovej vojny].

4.5 Knižnica a archív SHÚR

Zákon č. 116/2013 Z. z. ukladá SHÚR aj úlohu budovať knižnicu. Keďže rozpočtové prostriedky SHÚR sú veľmi skromné, nemôže ústav naraz zriadiť knižnicu, porovnateľnú s knižnicami väčšiny ostatných národných historických ústavov v Ríme, ktoré disponujú státisícovým rozpočtom na knihy a knižnice. Napriek tomu začal systematicky zbierať knižné a časopisecké tituly do svojej mladej ústavnej knižnice, a to: nákupom, výmenou a z darov a pozostalostí. Knižnica SHÚR bude k dispozícii záujemcom v priestoroch ústavu v Ríme po telefonickom dohovore s rímskym spolupracovníkom SHÚR. SHÚR má v úmysle čo najskôr zakúpiť aj potrebný knižničný softvér na spravovanie knižného fondu. Riaditeľka sa skontaktovala s vedúcou knižnice Rakúskeho historického ústavu, aby sa informovala o tom, aké systémy využívajú národné historické knižnice, spojené do jednotného združenia URBS. Keďže URBS na svojom ostatnom zasadnutí v roku 2014 rozhodol, že knižnice združenia prestanú využívať systém Millennium a prejdú na Open-Source systém KOHA, ktorého dodávateľ a technické parametre však ešte neboli určené, považoval SHÚR za rozumné vyčkať, kým bude spoločne stanovený systém aj databázy, aby zbytočne nekupoval systém, ktorý by bol nekompatibilný s URBS.

SHÚR začal zbierať aj vlastný archív, a to tak živý, ktorý vzniká z bežnej písomnej agendy ústavu, ako historický, ktorý riaditeľka získala od inštitucionálnych predchodcov SHÚR

4.6 Spolupráca s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR

SHÚR je samostatná rozpočtová organizácia, napojená finančnými vzťahmi na rozpočet Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky. Z tohto prepojenia vyplýva aj konkrétna spolupráca s rezortom, predovšetkým so Sekciou pre vysoké školy, vedu a techniku (do septembra 2014 Sekciou pre vedu a techniku). Riaditeľka SHÚR sa pravidelne zúčastňuje rozšírených porád

vedenia ministerstva, porád zvolávaných vedúcou služobného úradu ministerstva a podľa potrieb operatívne spolupracuje s jednotlivými sekciami a odbormi ministerstva.

5. ROZPOČET ORGANIZÁCIE

5.1 Rozpočtové opatrenia

Rozpočtovým opatrením č. 2014-5305/14824:1-40AA zo dňa 24.3. 2014 bol upravený rozpočet SHÚR, ktorým sa zvyšujú výdavky v programovej štruktúre program 06K – Národný program rozvoja vedy a techniky, podprogram 06K12 – *Koordinácia prierezových aktivít štátnej vednej a technickej politiky*, funkčná klasifikácia 01.3.3 Iné všeobecné služby takto:

Bežné výdavky (600)	78 040,00 €
v tom:	
poistné a príspevok do poisťovní (620)	10 281,00 €
tovary a služby (630)	38 500,00 €
bežné transfery (640)	29 259,00 €.

Rozpočtovým opatrením č. 2014-5787/20411:2-40AA sa zvyšujú záväzne ukazovatele na rok 2014 takto:

Bežné výdavky (600)	0,00 €
---------------------	--------

v tom:

mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné mzdové vyrovnania o 24 000,00 €.

Počet zamestnancov rozpočtovej organizácie +2 osoby. Rozpočtové opatrenie sa realizuje za účelom zabezpečenia odmeňovania dvoch zamestnancov Slovenského historického ústavu v Ríme, ktorý bol zriadený zákonom č. 116/2013 Z. z. od 1.1.2014.

Rozpočtovým opatrením č. 2014-19447/62311:-40AA zo dňa 12.12.2014 sa znižujú rozpočtové prostriedky v kategórii ekonomickej klasifikácie 610 (mzdy, platy služobné príjmy a ostatne mzdové vyrovnania) o 2 500,00 € a zvyšujú v kategórii 630 (tovary a služby) o 2 500,00 €.

Rozpočtové opatrenie č. 2014-21422/64749:3-40AA zo dňa 30.12.2014 predstavuje úpravu rozpočtu, ktorým sa znižujú výdavky v kategórii ekonomickej klasifikácie 630 (tovary a služby) o 6 660,70 €.

5.2 Plnenie príjmov

Slovenský historický ústav v Ríme k 31.12.2014 nemal žiadne príjmy.

5.3 Čerpanie výdavkov

Upravený rozpočet pre organizáciu na bežné výdavky v programovej štruktúre 06K12 – *Koordinácia prierezových aktivít štátnej vednej a technickej politiky* (zdroj 111) predstavuje sumu 71 379 €. Čerpanie prostriedkov z rozpočtových zdrojov (zdroj 111) na bežné výdavky k 31. 12. 2014 predstavuje sumu 71 123 €, čo je 99,64 % čerpanie k upravenému rozpočtu. Rozdiel medzi upraveným rozpočtom a čerpaním predstavujem vratku z vyúčtovania študijného pobytu stážistu v Ríme.

Čerpanie výdavkov k 31.12. 2014 v EUR

EK	Názov	Upravený	Čerpanie SP	%
611	Tarifný plat, osobný plat, základný plat, funkčný plat,	11 942	11 942	100,00
612001	Osobný príplatok	6 754	6 754	100,00
612002	Ostatné príplatky okrem osobných príplatkov	2 003	2 003	100,00
614	Odmeny	800	800	100,00
621	Poistné do Všeobecnej zdravotnej poisťovne	2 353	2 353	100,00
623	Poistné do ostatných zdravotných poisťovní	288	288	100,00
625001	Na nemocenské poistenie	352	352	100,00
625002	Starobné poistenie	3 696	3 696	100,00
625003	Úrazové poistenie	211	211	100,00
625004	Invalidné poistenie	792	792	100,00
625005	Poistenie v nezamestnanosti	252	252	100,00
625007	Poistenie do rezervného fondu solidarity	1 254	1 254	100,00
631001	Tuzemské cestovné	141	141	100,00
631002	Zahraničné cestovné	24 493	24 493	100,00
632001	Energie	200	200	100,00
632002	Vodné, stočné	46	46	100,00
632003	Poštové služby a telekomunikačné služby	331	331	100,00
633002	Výpočtová technika	2 489	2 489	100,00
633003	Telekomunikačná technika	359	359	100,00
633006	Všeobecný materiál	938	938	100,00
633009	Knihy, časopisy, noviny , učebnice, učebné pomôcky a kompenzačné pomôcky	1 244	1 244	100,00
633013	Softvér	431	431	100,00
633016	Reprezentačné	429	429	100,00
636002	Nájomne prevádzkových strojov, prístrojov, zariadení, techniky	10	10	100,00
636007	Prenájom softvéru	884	884	100,00
637004	Všeobecné služby	2 271	2 015	88,73
637005	Špeciálne služby	486	486	100,00
637012	Poplatky a odvody	48	48	100,00
637015	Poistné	293	293	100,00
637016	Prídely do sociálneho fondu	185	185	100,00
637027	Odmeny zamestnancov mimopracovného pomeru	4 904	4 904	100,00
649003	Transfery do zahraničia- medzinárod. org.	500	500	100,00
	Spolu	71 379	71 123	99,64

6.PERSONÁLNE OTÁZKY

V SHÚR je uplatňovaný systém odmeňovania podľa zákona č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Štruktúra rozboru zamestnanosti:

Zamestnanci - prepočítaný stav zamestnancov narok 2014 bol stanovený na 2, skutočnosť k 31.12.2014 predstavuje 1,3. K 31.12. 2014 náklady na mzdové prostriedky bez OVV predstavujú čiastku 21 500 € .Priemerný plat k 31. 12. 2014 v SHUR predstavuje 1 378 €.

Dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru

Dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru za sledované obdobie (k 31.12.2014)	Počet osôb pracujúcich na dohodu o prácach vykonaných mimo pracovného pomeru	Počet hodín odpracovaných osobami pracujúcimi na dohodu o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru	Odmeny v eurách za práce podľa dohôd uzatvorených mimo pracovného pomeru
Organizácia:	8	527	4 903 €
z toho vlastní zamestnanci organizácie	0	0	0

